

Sygn. akt I ACa 158/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Wiesława Kuberska
Sędziowie:	SA Krzysztof Depczyński SA Lilla Mateuszczyk (spr.)
Protokolant:	stażysta Joanna Płoszaj

po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 2013 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. J.**

przeciwko **R. K.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 30 października 2012 r. sygn. akt I C 160/11

1. oddala apelację;

2. przyznaje i nakazuje wypłacić z funduszy Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu na rzecz adwokata J. B. prowadzącego Kancelarię Adwokacką w S. kwotę 6.642 (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa) złote brutto tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną z urzędu na rzecz powoda w postępowaniu apelacyjnym.

I A Ca 158/13

UZASADNIENIE

K. J. w pozwie skierowanym przeciwko R. K. żądał, powołując się na treść art. 840 § 1 pkt 3 kpc, pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty, wydanego w dniu 27 czerwca 1994 r. w sprawie sygn. akt I Nc 208/94 Sądu Rejonowego w Łodzi, na podstawie weksla, nakazującego pozwanym J. K. i M. J. [żonie powoda] zapłacić na rzecz R. K. kwotę 220.000.000 starych zł. z umówionymi odsetkami w wysokości 30% miesięcznie, zaopatrzonego postanowieniem Sądu Rejonowego w Łodzi z dnia 28 października 1994 r. w klauzulę wykonalności

przeciwko K. J. – małżonkowi dłużniczki, z ograniczeniem jego odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością ustawową. Jako podstawę faktyczną żądania powód wskazał, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, ponieważ nie istnieje wierzytelność objęta tytułem wobec tego, że umowa pożyczki zawarta między R. K. a J. K., zabezpieczona wekslem, jest nieważna z powodu pozorności.

Wyrokiem z dnia 30 października 2012 r. Sąd Okręgowy powództwo oddalił. Orzeczenie to Sąd oparł na ustaleniach opisanych w uzasadnieniu wyroku. Ustalenia te Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne.

Podstawę prawną żądania pozwu, jak wskazał Sąd Okręgowy, stanowi art. 840 § 1 pkt 3 kpc w brzmieniu obowiązującym od dnia 5 lutego 2005 r., stanowiący, że w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego małżonek dłużnika może podnosić zarzuty nie tylko z własnego prawa, ale też zarzuty, których jego małżonek nie mógł wcześniej podnieść.

Powód nie podnosił w sprawie niniejszej zarzutów z własnego prawa. Zarzut nieważności z powodu pozorności czynności prawnej będącej źródłem zobowiązania jest zarzutem, który mógłby podnieść sam dłużnik, czyli małżonka powoda i to wcześniej – w postępowaniu o zwrot pożyczonej kwoty. Zarzut ten, obecnie zgłaszany przez powoda – małżonka dłużniczki, nie może więc odnieść skutku. Powód nie podjął w sprawie dowodu zmierzającego do wykazania, że dłużniczka nie mogła zarzutu tego podnieść wcześniej. Wnioski dowodowe powoda, powoływane na okoliczność pozorności zawartej umowy pożyczki i w ogóle na okoliczność faktycznego jej udzielenia, jako nieprzydatne dla oceny żądania pozwu, Sąd Okręgowy oddalił.

Postanowieniem z dnia 9 października 2012 r. Sąd Okręgowy nie dopuścił dłużniczki M. W. [byłej żony powoda] do udziału w sprawie w charakterze powoda, jak również w charakterze interwenienta ubocznego po stronie powoda.

Od wyroku Sądu Okręgowego powód złożył apelację.

Zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego przez:

- odmowę załączenia do akt sprawy niniejszej akt sygn. II K 2423/94 Sądu Rejonowego w Radomiu,
- odmowę dopuszczenia do udziału w sprawie byłej żony powoda – M. W.,
- błędne uznanie, że małżonka powoda mogła wcześniej podnieść zarzut pozorności umowy, choć Sąd nie ustalał, czym się kierowała, że tego nie zrobiła.

Ponadto zarzucił powód nie odniesienie się przez Sąd do zarzutu, że umowa pożyczki, wobec nie potwierdzenia jej przez powoda, jako ówczesnego męża dłużniczki, z mocy art. 37 § 1 kro w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia tej umowy, była nieważna w stosunku do niego oraz, że w umowie tej ustalono odsetki rażąco wygórowane, o lichwiarskim charakterze.

Wniósł o zmianę wyroku poprzez uwzględnienie powództwa, bądź o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja jest nieuzasadniona.

Sąd Okręgowy prawidłowo wywiódł, że powód w toku postępowania, powołując się na art. 840 § 1 pkt 3 kpc, zgłaszał przeciwko egzekwowanemu świadczeniu jedynie zarzut nieważności z powodu pozorności czynności prawnej będącej źródłem zobowiązania, zatem z natury swej zarzut służący dłużnikowi zobowiązanemu z tej czynności. Ten zarzut nie mógł odnieść żadnego skutku, ponieważ – wbrew wymaganiu powołanego przepisu – powód jednocześnie nie podjął dowodu zmierzającego do wykazania, że M. W. [była żona powoda] – dłużniczka nie mogła wcześniej go podnieść. Błędne jest oczekiwanie powoda, że w trybie postępowania przeciwegzekucyjnego możliwe jest ponowne merytoryczne rozpoznanie zasadności obowiązku objętego tytułem wykonawczym – wprost zabrania tego art. 804

kpc. Postępowanie przeciwegzekucyjne służy dłużnikowi wskazanemu w tytule wykonawczym [tu: małżonkowi dłużnika] jedynie do obrony przed egzekucją. Dodatkowo zwrócić można uwagę na uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego, podjętej w dniu 21 lipca 2010 r. w sprawie sygn. III CZP 47/10, LEX nr 585109, w którym Sąd ten podkreślił, że stan powagi rzeczy osądzonej pociąga za sobą m.in. skutek w postaci prekluzji materiału procesowego [faktycznego] sprawy, co oznacza, że z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia merytorycznego zarzuty, których podstawą są okoliczności istniejące już w czasie postępowania – przed wydaniem wyroku, nie mogą być podstawą podważania skutków prawomocnego wyroku, jeżeli nie zostały zgłoszone w trakcie tego postępowania. Strona traci zatem możliwość podnoszenia tych okoliczności, o ile nie wykaże, że nie mogła tego uczynić we właściwym czasie z przyczyn od niej niezależnych.

Powyższa argumentacja dotyczy także zarzutu dotyczącego rażąco wysokich, o lichwiarskim charakterze, umówionych odsetek

Zarzutów z własnego prawa powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, nie podnosił w toku postępowania przed Sądem I instancji. Dopiero w apelacji powód zgłosił zarzut z art. 37 § 1 kro w brzmieniu sprzed dnia 20 stycznia 2005 r. – nieważności umowy poręczenia przez jego żonę pożyczki zaciągniętej przez J. K., wobec nie potwierdzenia jej przez powoda. Zarzut ten nie tylko nie został w treści apelacji uzasadniony, ale przede wszystkim jego zgłoszenie było spóźnione. Nie przedstawiony sądowi rozpoznającemu sprawę, nie mógł być poddany badaniu co do jego zasadności. W świetle treści art. 381 kpc, sąd II instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeśli strona mogła je powołać przed sądem I instancji. Nie można też przyjąć i powód nawet tego nie podnosi, by potrzeba powołania się na ten zarzut powstała dopiero w toku postępowania apelacyjnego.

Niezasadnie powód kwestionuje w apelacji odmowę dopuszczenia do udziału w sprawie byłej żony powoda – M. W.. Powództwo z art. 840 § 1 pkt 3 kpc toczy się pomiędzy małżonkiem dłużnika, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności, a wierzycielem i te osoby są legitymowane do występowania w sprawie. M. W. nie posiada legitymacji czynnej do występowania w sprawie niniejszej. Nie ma też żadnego własnego interesu w rozstrzygnięciu sprawy o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności na rzecz którejkolwiek ze stron tego procesu. Swoich interesów mogła bronić w postępowaniu o zwrot pożyczonej kwoty, w którym rozstrzygnięte zostały kwestie merytoryczne dotyczące tego stanu faktycznego, a rozstrzygnięcie to uprawomocniło się i została mu nadana klauzula wykonalności. Przyczyny, dla których M. W. nie chciała złożyć sprzeciwu od nakazu zapłaty, tj. podnoszony w apelacji fakt jej braku zainteresowania tą sprawą i złe stosunki z mężem, nie są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej, istotne jest natomiast to, że mogła sprzeciw zgłosić i na ten zarzut powołać się.

Bezzasadny jest również zarzut nie załączenia do akt sprawy niniejszej, mimo wniosku powoda, akt sprawy sygn. II K 2423/94 Sądu Rejonowego w Radomiu, skoro na rozprawie w dniu 6 lipca 2012 r. sędzia przewodnicząca poinformowała strony o załączeniu tych akt [k. 115 o.].

Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny uznał apelację za bezzasadną i oddalił ją na podstawie art. 385 kpc.

Na podstawie § 19 i nast. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu [Dz. U. nr 163, poz. 1348] Sąd zasądził na rzecz pełnomocnika powoda wynagrodzenie za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.